

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.		16 kor. — fill.	— fill.
Egy evre	10 koi. — fill.	Egy evre	16 kor. — fill.
Fél evre	5	Fél evre	8
Negyed evre	2	Negyed evre	4
Egy óra	—	Egy óra	1
	Egyszám ára 4 fillér.		70

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többes megjelenés hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Levél Rákosi Viktorhoz.

(A láthatatlan Istenről és királyról tartott beszédje alkalmából.)

Mert igaz, hogy az ihletett költő ajkán a nemzet lelke szólal meg; mert igaz, hogy a próféták költők is egy személyben. Kossuth Lajos nagy államférfiu volt, de nagy nemzeti költő is egy személyben. A kalász csak akkor érlelhet magot, ha virágzik is. A költők a nemzetnek a virágjai. A mely nemzetnek nincsen költésze, nincsenek költői, nincsenek virágjai, földbe ágazó gyökereivel csak élődik, csak tengődik az olyan nemzet, de tovább fejlődésre, gyümölcsstermelésre képtelen és pusztulás a sorsa.

Adjunk hálát az Istenünknek, minékünk magyaroknak voltak és vannak költőink; de nemcsak a rimfaragó a költő, sőt sok esetben az éppenséggel nem költő, hanem költők a nemzeti eszményeknek minden nemesüléző harcosai, kik a fuvola légységét, de a viharzöngését magokban egyesítik. Az ilyenek képesek a fáradt nemzetet lágy pihenőre andalítani, hogy új erőt merítsen, az ilyenek erősek a csüggedt, az alkudozó nemzetet viharoként zengő hatalommal tette, harcra ébreszteni, és akikben ezen isteni erők lakoznak, kiknek ajkát a szólásra, a cselekedetek tanítására a nemzeti lélek csókja ihleti: ezek költők.

Rákosi Viktor országgyűlési képviselő úgy írott dolgaival, mint az országban időnként tartott beszédeivel nemzeti költőink egyik legjelesebbjeként, nemzetünk egyik pompás virágjaként mutatkozik be. A fuvola andalító hangját, a tisztító viharzöngést, a nemzet lelkének fenséges igaz, őszinte, világos, keresetlen magyar szavait halljuk, élvezzük és fogadjuk termékenyítőleg a mi sivár, küzdelmekben tikkadt, szomjas lelkünkbe az ő ihletett ajkáról, mely andalítva üdit és viharzó erővel ébreszt az önérzetre, a cselekedetre.

Most legújabbán is prófétált a nemzeti költő Rákosi Viktor egy rövid, de minden ízében érzelmünkkel egyező, találó beszédet az országban és engem éppen ez a beszéde készített soraimnak megírására, hogy kerülete nevében is az elismerés, a vele együttérzés, az iránta való szeretet illatos bokrétaját nyujtsam át; mert érdemes

arra, mert ő virága nemzetünknek; pedig a nemzet olyan, mint a kalász, virágzás nélkül csak élődik de nincs gyümölcs, nem terem magot és így lassu pusztulás a jövője . . .

A Rákosi Viktorok a nemzet lelkének az ihletett tolmácsai. A magyar nép, a magyar nemzet hű lelke beszélt, nyilatkozott meg a Rákosi Viktor ajkán, midőn a viharzöngésénél megszébb hatólag, a zárkózott bécsi kastély ablakait rezegtetve, mondotta:

— Jó keresztény vagyok. Imádom a láthatatlan Istent, de nem imádom a láthatatlan királyt.

Ez már magyar beszéd volt. Mi megértettük, vajha megértének Bécsben is; hogy ne tekintené jövőre egy magyar király sem közönséges szállóháznak a budai királyi várkastélyt, de mint szent családítüzhelyet becsülné, mint hű nemzetnek szerető atyja. Ekkor a nemzet lelkének a tolmácsolója keserű szavakkal nem panaszkodhatna a láthatatlan király felől, ki mostoha szüle módjára kerül minket. És a félvezetett láthatatlan király is meggyőződne arról, hogy a magyar még mindig a régi hű magyar, a ki mindig kész életét, vérét és vagyonát áldozni királyáért, ha az szerető atyaként jő közibünk a midőn nemzetünk ünnepe, a midőn nemzetünk szeretettel akarja koronáját körülvirágozni . . . Azonban láthatatlan királyt nem imádom, nagy igazad van kedves barátunk és testvérünk Rákosi Viktor, a ki ihletett költője és tolmácsa vagy nemzetünknek.

Ifjabb Móricz Pál.

A „Debreczen” — csak most emlékezhetik meg a hajdunánási választókerület kiváló képviselőjének, a kiváló magyar írónak és hazafinak, Rákosi Viktornak az országban tartott, minden szavában igaz és gyönyörű magyar érzésű és lelkű beszédéről. Már vezető cikkünkben foglalkozunk ezen beszéddel és Rákosi Viktorral, ki nemcsak kerületének, de a nemzetnek büszkesége és pedig méltán; most azért egyszerűen közöljük a beszédet, mely rövid, de becses és tömör, mint a vert arany. — A még pénteken feladott távirati tudósítás szerint így hangzik:

Rákosi Viktor: Oly cifra ház ez, hogy szájam tisztelt ház helyett, inkább erre jár — méltóságos ház. (Derűtség.)

Cifra kalitka ez, de mi rabmadrak vagyunk benne (Nagy tetszés). Nem

is annyira madarak, hanem papírsárkány, mikor fönt száll; már már madárnak álmódja magát, de a zsineget meghuzza a bécsi kéz és lerántja (Nagy tetszés.)

Az igaz, hogy a miniszterelnöknek tagadhatatlanul finom politikai érzéke van; de hát akkor csináljon stilszerű politikát ebben a remek góttstíli palotában. Csináljon bizánczi politikát . . . (Tetszés, taps.)

Szell Kálmán tegnap merészen beszélt Kossuth Lajosról. Ez nagyon szép, ámde legyen meg majd a merészsége Bécsben is . . . Fájdalom: a miniszterek a pozsonyi állomáson leteszik a kemény nyakukat (Viharos derűtség.)

Szell Kálmán a sebészet terén is valóságos mester. Kossuth Lajost egyszerűen ketté vágta. (Derűtség.)

A nemzeti élethalálharcban a dinasztia soha részt nem vett. Távol tartja magát. Pedig most lett volna két nagyszerű alkalma. Az új országház megnyitása és a Mátyás király szobor ünnepe. Az utóbbi pláne dinasztikus ünnep. Fájdalom, nem látjuk a királyt. . . . En jó keresztény vagyok. Imádom a láthatatlan Istent, de nem imádom a láthatatlan királyt (hosszas tetszés)!

Mi az oka ennek? Egy nóta . . . De nem a „Wacht am Rhein”, hanem egy halott emberről szóló nóta tragikus sorsa e nemzetnek, hogy mikor segítség kell: nem fordulhat élőkhoz, a dinasztiahoz, hanem egy temetőben porladóhoz (Nagy tetszés, taps)!

Ki volt Kossuth Lajos? Széchenyi a legnagyobb magyaroknak, Deákot a haza bölcsének nevezték, de Kossuthot meg Kossuth apánknak (zajos tetszés) . . .

Önök hát csak imádják a kétfejű sást, a mi madarunk a pacsirta, mely fön repül és a szabadsáért dalol . . . (Hosszas taps, éljenzés, a szónokot számosan üdvözlök.)

Bakonyi Samu beszéde.

(Elmondta az országban f. hó 9 én.)

A Debreczen csütörtöki számában hézagosan, telefontudósítás után emlékeztünk azon nagyszerű és hazafias beszédre, melyet dr. Bakonyi Samu, debreczeni országos képviselő tartott. Ezen értékes, nagyszabású szónoki beszédet most teljes egészében közöljük és bevezetésül adjuk azon sorokat, melyek

ben a Független Magyarország lapjáról Bakonyi beszédjének hatását és értékét méltatta. Így nyilatkozik a Füg. Magyarország:

Bakonyi Samu a debreczeni derék képviselő, a ki minden hazafias nemes ügy védelmének felemeli komoly szavát, a leg-alaposabb leczkében oktatta ki Széll Kálmánt arra, hogy Kossuthot a király kényszerítette rá az inkompatibilitás teóriájának föllállítására. Meggyőzően magyarázta ezt Bakonyi s oly lelkesen, hogy magával ragadta az egész függetlenségi pártot. Években, szép gondolatokban gazdag ez a beszéd. Mellán illesztjük a Barta Ödön szónoklata mellé. Gyönyörű koszorúhoz hasonlíthatjuk Bakonyi szónoklatát, melynek minden virágja magyar talajból termett. Igazságai egyszerűek, természetesek és szépek. A függetlenségi párt mindvégig nagy figyelemmel hallgatta s mikor befejezte tüzes beszédjét, percekig tartó ovációban részesítette.

A szeretett képviselőnek ezen remek beszéde így hangzik:

Bakonyi Samu: T. ház! Azzal fejezte be a t. miniszterelnök ur a maga védelmét, hogy nyugodtan várja a nemzet ítéletét. Ezt az ítéletet a t. miniszterelnök ur a magatartása felett már megkapta; ezt az ítéletet lehetetlen volna feleismernie, ha kellő mértékű szíriát tudna méltányolni azt az általános, osztatlan ünneplést, a melyben az egész nemzet, a miniszterelnök ur és a kormány kivételével, Kossuth Lajosnak emléket reszesítette.

Csodálatos, hogy a t. miniszterelnök ur, a ki annyi alkalommal büszkén hivatkozik arra, hogy az ő politikájának alapját a kiegyenlítés képezi, ebben a kérdésben, a melyre nevezve nincs a nemzetben semmi

véleménykülönbség, nem a kiegyenlítés, hanem a megosztás politikáját követi. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ezzel a magatartással szemben a t. miniszterelnök ur hiába mutat arra, hogy ő Kossuth Lajos iránti kegyeletét leróta, mert ezen magatartásával cütteli a kegyeletnek azt a lerovását, a melyet a nemzet tanúsított Kossuth Lajossal szemben) (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Azt mondja a miniszterelnök ur, hogy ő nyugodt affelől, miszerint a nemzet meg fogja őt érteni ebben a kérdésben. Ez a nyugalma nem lehet meg neki, mert a nemzet nem képes megérteni, miképen darabolja szét Kossuth Lajos egész történelmi nagyságát Magyarország miniszterelnöke. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Én ezt a kérdést esekély erőmhöz képest azzal a mérséklettel kívánom kezelni, a mely azt megilleti. Rajta leszek, hogy elfogta tegnap, mikor a miniszterelnök ur ajkáról Kossuth Lajos történelmi nagyságának azt a megosztását, azt a bírálatát hallottam. Azonban belekenyszerít a t. miniszterelnök ur az ő okoskodásának czáfolatába. Okoskodása azon alapszik, — a mit nagyon illetékes ajkáról, Thaly Kálmán t. képviselőtársam ajkáról elhangzott közbeszólásra mondott — hogy ő azon a helyen nem ír történelmet. A t. miniszterelnök ur a maga felfogása szerint idomította át annak a kornak történelmét, a mely kornak eseményeit választotta az elhatárolásra alkalmasaknak Kossuth Lajos egyéniségének megítélésénél. Egy kötelességet azonban nem teveszhet szem elől: s ez az, hogy a történelem nagyjainak megítélésénél azoknak az egyéniséget nem szabad szétválasztani és ketté törni. (Igaz! Ugy

van! a szélsőbaloldalon.) És mikor hamis világításban kárhoztató ítéletet mond Kossuth Lajos felől, akkor el kell várni mindenki részéről, ki azon a helyen ül, és a nemzet magatartásával ellentétes magatartás igazolására vállalkozik, hogy a történelem lapjait felütvén, azokat egészen hiven idézi s azokból nemcsak vádat kovásol, hanem a vád tárgyává tett magatartás indokait sem hallgatja el. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A t. miniszterelnök ur azt mondja, hogy leróta kegyeletét Kossuth Lajos egyénisége iránt. De hiszen felállított egy határvonalat, amelyről azt mondotta, hogy azon túl már a kegyelet annak a tannak gloriifikációját önkénytelenül es szükségszerűleg tartalmazza, mely magát az ország alkotmányos rendjével, az örökösödés alap törvényével szembe szegezte stb. A t. miniszterelnök ur ugyanis azt mondja, hogy Kossuth a pragmatika szankezióval helyezkedett ellentétbe. Nagyon sajnálatos, hogy a t. miniszterelnök ur nincs jelen, mert ezt neki meg kell hallgatnia. (Felkiáltások jobbról: Itt van!) Ha ő azt mondja, hogy nem ír történelmet, akkor nem szabad magának azt a jogot arrogálni, mert az nem illehet meg senkit, hogy a történelmet meghamisítsa. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Már pedig, t. ház, a történelemnek meghamisításával egyértékű az az eljárás, hogy mikor a pragmatika szankezió meglőréseivel vádolja Kossuth Lajost, elfelejti vagy szándékosan elhallgatja itt a nemzet színe előtt, hogy a pragmatika szankezióban egyébb is van, mint a trónörökösnek szabályozása. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Elfelejt, vagy a mi még rosszabb elhallgatja azt, hogy a pragmatika szankezióban foglalt egyébb garanciális,

Rejtett arez.

(Bemutatja a debreczeni városi színházban 1902. Okt. 10-én.)

Annyi fejtetőn járó bohózat után egy igazi vigjáték. Nincsenek benne lehetetlen helyzetek, kaczagógóresre pályázó fonák-ságok, abszurd alakok, mint a ma oly nagyban divatozó francia bohózatokban. Nem is volt az egész előadás folyamán egyetlen falrengető kaczagás sem. S éppen ez a jellemző a darabra. A karzat teljesen hidegen maradt, ez a darab nem az ő számára íródott. Hanem annál többször hallottuk a földszinti és pályások közönségetől azt a halk nevetést, a mit csak az előkelő lelki hatásokra számító színmű szokott elő idézni hozzáértő hallgatóságban. Egy szóval nem a Bissonék iskolájából került ki, hanem a régi jó vigjátékírók hagyományai szerint készült a Blumenthal darabja. A iskola jó, amelyben írója járt, de mestereit csak nem tudta elérni. Német ember soha nem is tudja elérni azt a könnyed szellemességet, a mi oly végtelen hajossa teszi a francia szalon vigjátékokat. Blumenthal tösgyökeres german, bármennyire igyekezett is elsajátítani a könnyed gall eleganciát, sokszor kéri a német nehézség és erőteljes; amint-hogy német emberen soha sem áll teljesen kifogastalanul a bármily remek szabású párisi frakk. Viszont aztán vannak olyan tulajdonságai, amivel fölülte áll mestereinek. Lélekelemzése mély és alapos, nincsen olyan fordulata, amit részletesen meg nem

okolna, sőt néha fölöslegesen sokat magyarázgat.

Meséje a következő. Mengers Balduin gróf (Pataki Béla) pompás típusa a végzett földesuraknak, akik azért büszkeségüket nem hajítják utána elarvezett jószágaiknak), utolsó reményét abba a pörbe helyezi, melyet sógornőjével (Hahnel Aranka) folytat, mely azonban már a második fokon is el-lene dől el. Ügyvédje (Palágyi Lajos) egykor lánykorában udvarlója volt a grófnőnek, aki nevelőnő volt elhunyt férje házána s egy nagyon is érzélgős és nehezen hihető önfeláldozási história kapcsán (főgyöngéje a darabnak) lett az idős Mengers gróf neje.

Nagyon szellemes és jószívű nő, aki ról azonban a világnak az a meggyőződése, hogy ez csupán külső are, a nemeslelkűség álarca nála, a belső rejtett areza egészen más, ellentéte annak és hogy az elhunyt gróf nejevé csupán vagyonért lett ravasz fogások segítségével. Ebben a meggyőződésben van ellenfele gróf Mengers es régi udvarlója Drontheim Ottó, az ügyvéd is. Ebből a félreismerésből indul ki a darab. A esekelmény főczélja természetesen az, bemutatni, miképen sikerül az eszes és jólelkű nevelőnőből lett grófnőnek lépésről-lépésre sarokba szoritania az ellenfelét, míg vegre az kénytelen elismerni, hogy tévedett az a nő nem az, akinek a világ ítélete mon-dotta, a jószív és nemeslelkűség nem máz rajta, hanem alaptermészet, vagyis az ő rejtett areza egyszersmind az igazi areza.

Persze ez a meggyőzés nem könnyű dolog. Mennyi kedves asszonyi fufang, elmésség és az igazi lélek mily meggyőző erejére van szükség, míg sikerül neki. A három fővonás tulajdonképen ennek az asszonyi fegyverekkel vívott harcznak finom lélektani elemzése.

S a darab szerencsésjére pompás személyesítőre talált Hahnel Arankában. Szerrepét teljesen átértette és gondos munkával a részletekig kicsiszolta, úgy hogy bevégzett szereppel állt a közönség elé, mely méltányolta is buzgalmát s néhányszor nyílt színen tapsolta meg játékaért. Játékán átesik-lámlott ugyan néha az ő sajátos egyénisége, mely inkább a könnyüvéru, pezsgő vidámságu női szerepek krealására utalja, azonban ezt a természetadta elevenségét fekezni tudta, úgy hogy nem jött ellentétbe vele a szerep fővonásával: az egyszerű lelki nemesseggel. Nagy jelenetét, melyben meggyőzi Drontheimot arról, hogy nem számítástól lett a gróf nejevé, szinten szépen játszotta meg, de hiába „a darabnak ezt a sarkalatos fogyatékkosságát nem tudta elsimitani; annyira hihetetlenül naiv, romantikus az a mese, melylyel ezt a szerző velünk el akarja hitetni.

A férfi szereplők közt különös elismerés illeti Patakit, a ki a meglehetősen léha gondolkozásu grófból nem csinált torzfigurát, nagy önmérséklettel játszott, holott a szerep erősen csábíthatta a tulzásra. Azonban emellett mégis kellően érezte azt a néhány erősen szatirikus vágást, amit Blumenthal a léha mágnásvilágra intéz a gróf

Orosházi házi kenyér sütőde.

Sütőde: Piacz-ucza 79.

Főelárusítás: Simonffy-utca 2. Városi bérház, a husáruccsarnokkal szemben.

alkotmányos sarkitételeit ezen nemzet létének, más szegte meg és egyedül csak az szegte meg. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Elfelejté a t. miniszterelnök ur, hogy annak, a mi bekövetkezett 1849. márczius 4. és 6. iken, már a trónváltozás alkalmával, 1848. december 2-án igenis megkaptuk a jelenségeit a trónt elfoglaló manifesztumában az akkor trónra lépett uralkodónak. Elfelejté és elhallgatja a t. miniszterelnök ur azt a tényt, hogy az 1849. márczius 4. iken olmtüzi manifesztumban azt mondja az, a kit épügy kötelezett a pragmatika szankezió, mint a nemzetet, és Kossuth Lajost, hogy „Ausztria egységének nagy művét tekinti életfeladatául.“ (Zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.)

Barabás Béla: Ma is ez a politika! (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Bakonyi Samu: Nagyon vezedelmesen kongruál ezzel a 49-iki nyilatkozattal azon nyilatkozat, amelyet az uralkodónak a kiegyezés ügyében is szájába adtak anélkül, hogy ezzel szemben egyetlenegy komoly és határozott czáfozó hangot hallottunk volna. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A t. miniszterelnök urnak nem lett volna szabad elhallgatnia, ha történelmi magasiatra akart emelkedni, azt, hogy a törvények megszegése honnan indult ki. Nem lett volna szabad elhallgatnia azt, hogy ki darabolta szét abban az alkotmányiratban, a melyre feleletül szolgált a debreczeni határozat, a szent korona testét, az ország területének epségét. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon!) Nem lett volna szabad elhallgatnia azt, hogy ki törte szét az országra támadt fegyveres ellenséggel. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon) nem lett volna szabad elhallgatnia azt, hogy ki hozta be idegen hatalomnak seregeit. Vajjon ez

látszólag nyomatéknélküli mondásaiban. Palágyinak kevésbé jó szerep jutott. Drontheim szerepe magában is meglehetősen egyhangú, csak növelte azt az egyhangúságot az ő kedvelt faradt hánzhordozásával és gesztusaival.

Krémer Jenő az ő sokszor méltányolt művészetével pompás humorral játszotta a parvenü Kobersteint.

Kedves epizódalak volt Csige Ilonka, aki a baró leányát játszotta élénken, kedvesen, de nem minden affektáció nélkül. Partnere Virágháti most jutott először nagyobb szerephez. Törekvő színész, az kétségtelen, de még nagyon sokat kell esiszólnia. Mulas, könnyű gondolkozásu mag-nasemetét kellett volna ábrázolnia; az az alak azonban, amit a színpadon láttunk, inkább hasonlított egy törekvő fodrászegéd-hez. Neha mégis eltalálta a szerep igazi hangját s olyankor tudott is hatást elérni.

A rendezés egybevágó, pontos volt, ha csak azt nem kifogásolhatjuk, hogy a függöny hamarabb gördült le, mintsem kellett volna, úgy hogy a végszót szavaló Mengers grófból egy izben csupán a lábát láttuk, mire szavait bevégezte. A díszletek közül különösen tetszett a negyedik felvonás-beli, mely szakítva a sablonos négyszögű alakokkal sokkal inkább illuziót keltővé tette a színpadot.

Még egyet. A darab hosszadalmas párbeszédeit, különösen az első felvonásban nem artana alaposan megkurtítani, úgy gördülékenyebb lenne s jobban tetszenek a remélhető második előadáson. — s — c

megegyezik a pragmatika szankezióval? Kérdem én a t. miniszterelnök urtól.

Nessi Pál: Erre feleljen!

Bakonyi Samu: Erre csak egy felelet lehet: a hallgatás. És ha a t. miniszterelnök ur azt mondja, hogy ezen a határvonalon túl a kegyelet gloriifikációját képezi az inkompatibilitás tanának, akkor ezzel a kijelentésével megsérti a nemzeti kegyelet azon felfogását, a mely osztatlanul nyilatkozott meg Kossuth Lajos megoszthatatlan történelmi nagyságának irányában. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Az inkompatibilitás tanáról beszélt és ezt hozta fel eljárásának mentsegeül. Ugyanakkor azonban felállított a t. miniszterelnök ur egy másik inkompatibilitási tant, a mikor állására hivatkozva, arra tanította meg a nemzetet, hogy Magyarország miniszterelnöki székébe nem ülhet az, a ki Kossuth Lajost 1848. december 31-én túl is nagy-nak tartja. Szavaival a 48 előtti Kossuthot ugyan most is magasztalja, szavai és eszelekedetei azonban kiengesztelhetetlen ellentétben állanak egymással. (Ugy van! a szélsőbaloldalon!) de nemcsak egymással állanak ellentétben, hanem ellentétben állanak a hivatalos Magyarországnak egy igen jelenté-keny részének is a magatartásával.

Hivatkozott mostani felszólalásában arra, hogy ő ebben a kérdésben a *laissez faire* politikáját követte. Semmiféle akadályt nem gördített az elé, hogy bárki is: bármiféle hivatalos állásban legyen, megünnepelje Kossuth Lajost, az osztatlan, az egy nagy Kossuth Lajost. Azonban ezzel az utólagos kritikával, a miben a kegyeletnek ezt az impozáns lerovását reszesíti, a t. miniszterelnök ur egy dilemma elé állítja azokat a derek férfiakat, a kik bármiféle hivatalos állásban sem riadtak vissza attól, hogy Kossuth Lajost ünnepeljék. A főispánok egész sorozata vette kezébe a Kossuth-ünnep rendezését. Vezető, tevékeny részt vettek azokban. Hát ha azt mondja t. miniszterelnök ur, hogy neki állásában kötelessége megóvni a nemzetet attól, hogy az érzelmeibe ellentétek vitessenek bele Kossuth Lajos ünnepelésével, kérdem én a t. miniszterelnök urtól: miben látta ezt az ellentétet, a nemzetnek egyértelműleg megnyilatkozott érzelmeiben? (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Polczner Jenő: Hol van a veszedelem?

Bakonyi Samu: A t. miniszterelnök ur Kossuth Lajos történelmi egyéniségétől, a mint tegnapi beszédében mondja, 1848-ig nem tagadja meg a kegyeletet. Tehát 48-on túl megszűnik az ő kegyetele Kossuth Lajos iránt, azzal a kijelentésével el akarja temetni 1848 végével Kossuth Lajos történelmi nagy alakját. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Pedig a t. miniszterelnök ur megint saját történelmi tudása ellen követ el nagy bűnt, mert hiszen nem lehet ám Kossuth Lajosnak történelmi egyéniségét és

szereplését azzal eltemetni, még hogyha az 1849-diki eseményeket mellőzni akarja is a t. miniszterelnök ur. Mert vajjon tagadhatja-e a t. miniszterelnök ur azt, hogy az 1849. augusztus 13-án túl Kossuth Lajos tevékenységének óriási nagy része van abban, hogy legalább az 1867-diki alapot el lehetett foglalni? (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Vajjon a nemzeti ellenállásnak a folytatása, a melynek Kossuth Lajos híve maradt legutolsó leheteteig, híven esküjéhez, vajjon ezen ellenállás nélkül lehetséges lett volna-e az alkotmány azon csonka visszavívása is, a melynek alapján a t. miniszterelnök ma kormányoz? (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Idéztem a márczius 4-iki alkotmány-iratnak azt a kitételeit, a melyre a debreczeni április 14-diki határozat szolgál feleletül. Kossuth a márczius 4-diki alkotmányi leiratot tudomásul véve, még a függetlenségi leiratnak indítványozása előtt elmondotta, márczius 25-dikén tartott beszédében Debreczenben, hogy „azután egynek közbe kell jönni, ha csak a történelmi gyalázat bélyegét nem akarjuk a nemzetre sütni és ez az, hogy az országgyűlés az olmtüzi manifesztumra mondja ki akaratát.“ Ezt az akaratot mondotta ki az április 14-diki debreczeni országgyűlés. És ha igaz az mind, a mit a pragmatika szankezió és egyéb alkotmányunk sarkalatos tételeit magukba foglaló törvényeink megszégéséről és arról mondtam, a történelmi igazsággal ajkamon, hogy nem Kossuth Lajos tört az ellen, akkor el kell fogadnunk azt az indoklást, a mely magában az április 14-diki határozatban foglaltatik.

Azt mondja a függetlenségi nyilatkozat (olvassa): „Több ok van, a mely Isten és világ előtt minden nemzetet feljogosít, hogy a felette uralkodó dinasztia a trónról száműzze. Ilyenek, ha az ország ellenségeivel, rablókkal, pártütőkkel a nemzet elnyomására szövetkeznek. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) T. képviselőház, nem akarom a fájó sebeket feltépni, csak a raczok, csak az oláhok gyilkos üzelmire hivatkozom; ott van Nagyenyed példája, ez mind megelőzte április 14-ikét; nem áll tehát a mit a függetlenségi nyilatkozat egyik indokul felhoz! Ki ezimboralt az ország ellenségeivel, rablókkal, pártütőkkel, a nemzet elnyomására ki szövetkezett? Azt mondja tovább (olvassa): „Ilyen indok, ha az esküvel szentesített alkormány, országos státus élet eltörlesztére fegyveres erőszakkal támadja meg alattvalóit, a kik ellene fel nem lázadtanak.“ Nem ez történt 1848. október 3-ikától kezdve egész végig a szabadságharczón keresztül? És igaz-e az, hogy erre a magyar nemzet okot nem adott; igaz-e, hogy a magyar nemzet törvényes dinasztiaja ellen fel nem lázadt, fegyverhez nem nyult? (Élénk tetszés a szélsőbaloldalon.)

És nem igaz-e az a további indoklása a függetlenségi nyilatkozatnak, hogy joga van a nemzetnek annak megtételére (olvassa): „ha erőszakkal feldarabolja, megcsontítja az ország területi epséget, a melynek fentartására megesküdött.“ (Tetszés a szélsőbaloldalon.) Nem bekövetkezett-e ez is? Továbbá (olvassa): „ha idegen fegyveres erőt használ saját alattvalóinak legyilkolására és törvényes szabadságuk elnyomására.“ (Tetszés a szélsőbaloldalon.) Az a történelem, a melyet nem akar ott írni a maga székén a miniszterelnök ur és a melyet a maga egyoldalúságával meghamisított tegnap, mind-

Michelstädter Utóda

Kizárólag czipő raktár. Bevészt szabott árak.
Debreczen, Piacz-utca 40 sz. alatt, a Hungáriával szemben.

ezeknek az igazságát bizonyítja. (Élénk tetés a szélsőbaloldalon.) És azért t. képviselőház, mert mi a magyar nemzet történelmét a maga egészében tartjuk a mi megmaíthatatlan, meghamisíthatatlan bibliánknak, elfogadom a Barta Ödön t. képviselőtársam által benyújtott határozati javaslatot, különösen azoknak az indokoknak alapján, a melyeket én a miniszterelnök ur hamis történelmi felfogásával szemben magából a történelemből merítettem. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon. Szónokot számosan üdvözlök.)

Becsületos magyar színház.

(A színházi intendatúra visszaállítása Debreczenben.)

A magyar színművészet jelenleg a legundokabb fertőben fetreng. Hivatásától eltért. Léha, erkölestelen, káros irányt szolgál. Egyedül üzleties számítások és érdekek mozgatják stbb. A hanyatlás ezen okaival és okozataival körülbelől tisztában vagyunk, még talán azok is, kik e veszedelmes szerzetelenségeket a szabad színpad ügye alatt fentartani kívánják és védelmezik. Mi nem tartozunk ezen parthoz. Mi a becsületos magyar színpadnak vagyunk a nyílt, őszinte hívei s mint kezdettől, úgy ma is tiltakozunk, hogy a közadózatok arán fentartott s dedegetett színház ragályos, fertőző idegen szemétnék a lerakodóhelye legyen és hogy a tisztességtelenebb orfeumokkal egyenértékű közönséges mulatóhelylyé alacsonyítassék a fenkölt eszményeknek egykori nemes hajleka. Mi azért örömmel hallottuk a Makó Lajos színgazgató beköszöntő beszédét, mely a mi eddigi küzdéseink helyességet is igazolta, hogy ő is becsületos színpadot akar fentartani. Örömmel fogadtuk Dr. Gulyás István debreczeni színgazgató bizottsági tagnak alaposan, okosan megokolt indítványát is, melyben mig egyrészt a színházi szerzetelenségeket, léhaságokat, erkölestelenségeket illően ítéli meg, köteletségére emlékezteti és hívja fel a városi színháznak felügyeletre hivatott, a színpadi szerzetelenségek megfékezésére kötelezett tényezőket. Ez az alapos, okos, becsületos indítvány is a becsületos magyar színpad érdekében tétel, ha a jóízlés rovására némely vidéki lapokban a szokott szerzetelen hangon csufondároskodások támadtak is ellene, ezek a huzó a komoly eszméért és eszményekért vívott küzdelemben nem érdemesek figyelmre. De örömmel fogadjuk s olvassuk, ajánljuk most a harmadik debreczeni megnyilatkozást, még pedig komoly és teljes figyelemreméltó megnyilatkozást is, mely szinte a becsületos magyar színpad fentartása és erősítése melett lép sorompóba, a midőn, noha a Dr. Gulyás indítványával más, de nem ellentétes uton a városi színházi intendatúra visszaállítását javasolja és hogy vétessék, mint a régi, erkölesi és anyagi sikerekben egyiránt gazdag időkben volt, városi felügyelet és kezelés

alá a színház. Ezen érdekes, okos, szükség-szerű javaslat, melyet Oláh tanácsnok a ki küldött bizottság hosszabb tanulmánya után állított össze, legközelebb érdeme szerint foglalkozunk. És amennyiben aggályaink támadnának a javaslat egyik-másik része ellen, nem habozunk azokat kimondani, noha most őszinte örömmel fogadjuk es közöljük a legkomolyabb formában felvett városi intendatúra eszméjét és tervezetét, mivel ez is a mi régfolytatott küzdéseink helyességét erősíti, ez is ismét becsületos magyar színházat akar teremteni. A nagybecsű javaslat, melyet Oláh Károly városi tanácsnok, a buzgó, lelkes színházfelügyelő és dr. Fejér Ferenc színházi bizottsági tag nyújtottak be, így hangzik:

Tekintetes Színházi Bizottság!

Alantírottak megbízatást nyertünk arra nézve, hogy a városi színháznak önkezelésbe vétele, vagy is az intendatúra fel vagy fel nem állítása tárgyában tegyünk indokolt javaslatot.

Ezen megbízatásunkhoz képest Komjáthy János színgazgató ur könyveit megtekintettük, az ő nézetét is kikértük és mindent egybe vetve javasoljuk úgy művészeti, mint pénzügyi szempontból, hogy a város színházat vegye önkezelésbe, vagyis az intendatúrát állítsa vissza.

I. Művészeti Szempontból.

Csak a szépelemkű városi intendatúrára és annak 3 éves feledhetetlen működésére kell rámutatnunk és ezt az igazgatók működésével egybehasonlítani s mindenki meg lesz győződve, hogy művészeti tekintetben milyen nagy előny lenne az, ha a város hírneves színházát sa át kezelésébe venné.

Az intendatúra idejében városunk színpadán az ország legjobb erői működtek. — Csak innen tudott az ország akkori egyetlen fényes műintézete a nemzeti színház, hol akkor nemesek a drámai, de az énekes műfajok is egyesítve voltak, újabb művészeti erőt nyerni, kiknek nagy része a magyar színészet történetében korszakot alkotó sikerre tett szert s egyetlen egy sincs a régi gárda, ma már nagyrésztben elhunyt szereplői között olyan név, amely késő korig ne hirdeté a debreczeni színészet fényes múltját, dicsőségét.

Az intendatúra idejében a színművészet minden válfajában gyönyörködhetett a debreczeni ember, épen úgy mint Budapesten s hiányoztak a színpadról a ledér és erkölsrontó darabok. Akkor valódi iskola és templom volt a színház, mely oktatót, lelkesítőt és felemelt, mely a komoly muzsát szolgálta és a közönség még is tudult a színházba, pedig számüzve volt az érzékeség.

Ez után jöttek a színgazgatók, kiknek több — kevesebb érdemeit elismerjük ugyan, de ők már nem tudták a fényes múltat visszavarázsolni, mert mint magan emberek — többé kevésbé üzletnek tekintették a színházat s természeteszerű, hogy üzletté is tették. A közönségnek meg kellett elé. edni gyengébb tehetségekkel s el kellett nézni, hogy az igazgató — anyagi előnytől ösztönözötve — a komolyabb muzsát háttérbe szorította, annak nagy ritkán, gyakran csak ünnepélyek alkalmával adott helyet s viszont előtérbe állította a ledér és gyakran épen erkölsrontó válfajokat.

Erős a reményünk, hogy az intendatúra felállítása újból visszavarázsolja a debreczeni színészet fénykorát, mert egy város garantiája mellett tudnának ide a legjobb művészi erők, ami folytan a színpártolás csak növekednék és a város, mint erkölesi testület ellentállhatna az elfajult izlésnek, sőt új irányt adhatna a közönség műzítésnek es müigényeinek.

Mindezeknél fogva már csak művészeti szempontból is pártoljuk az intendatúra visszaállításának szép eszméjét!

II. Pénzügyi szempontból.

Mielőtt az intendatúra visszaállításának ügyét pénzügyi szempontból bíralnánk, lehetetlen meg nem emlékeznünk az 1866. évi július 1-től 1875. július 1-ig tartott intendatúrái intézmény pénzügyi eredményéről.

Es pedig megemlékezünk, bár lehető röviden — erről két szempontból; egyrészt azért, hogy azoknak feleljünk, kik az intendatúra visszaállításának azért ellenségei, mert a pénzügyi eredmény nem volt kedvező; másrészt azért, hogy intendatúra pontos és hivatalos számadatok alapján, a nagy közönségnek betekintést nyújthassunk.

A városi színház 1865. évi aug. 20-án nyitott meg s az új színház Reszler István színgazgatónak adatott át szerződés mellett; aki azonban sem a szerződés feltételeinek, sem a közönség müigényeinek megfelelni nem tudott, sőt 1866. tavaszán csődbe is jutott.

Ekkor a színházat, nem mint bérlő, hanem mint a városi hatóság bizományosa az akkori színgazgató vette kezébe s 9 évig vezette, hogy mily erkölesi sikerrel, arra már fentebb rámutattunk s itt csak az anyagi részt mutatjuk be.

A színgazgató megkezdte működését azon 28000 koronával, amelyet a város jóállása mellett vett fel.

Ezen kölcsönért 6%-ot, később 7%-ot kellett fizetni, ami már maga is nagy teher volt a kezdő vállalatra.

Az első évben törlesztés nem történt, de a kamat fizetve lett s a későbbi évek alatt ezen kölcsön 4000 korona híján vissza fizetett. Majd időközben ismét volt kölcsönre szükség, aminek okaira később vizsztatérünk, és mi lett a végeredmény? Az, hogy a csekély vagyon értéke, szakértők becslése alapján, diszletekben, ruhatárban, könyvtárban, hangszerekben, követelések és készpénzben 100,995 korona 36 fillért tett ki s ezzel szemben, a felszaporodott kamatokkal együtt a tartozás 64306 korona 68 fillért tevén ki, a tiszta vagyon értéke 36688 kor. 68 fil. volt. Azt mondhatná valaki, hogy ezen tiszta vagyon legnagyobb részt értéktelen diszletekben stb. volt meg; de arra csak azt feleljük, hogy a diszletek, a könyv és ruhatár, hangszerek ép oly szükségességek sőt nélkülözhetlenek a színháznak, mint üzletnek folytatására, amint szükséges a kereskedőnek az üzleti berendezés és aru, az iparosnak a szerszám s a földművelőnek az eke és egyéb gazdálkodási eszköz és felszerelés, mely nélkül még nem élhet. Azok a színházi felszerelések, bár 26 év óta felhasználtak, még ma is bírnak értékkel s így nem mondható, hogy az intendatúrára a város ráfizetett volna.

Átvette a színgazgató a színházat akkor, a midőn telette csekély beléptidijak voltak szedhetők; átvette akkor, amidőn a városnak alig volt színház látogató közönsége s mégis az első hat évben a színház

Uj műterem!

Vau szerencsém a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy **Piac-utca 34 sz. a., a m. kir. főposta mellett**

nyitottam. Bátorodom megjegyezni, hogy nálam tényleg csakis **művészi kivitelű képek** fognak előállítani

nagyobb szabásu fényképészeti műtermet

Tisztelettel **Harth Gusztáv** fényképész.

fokonként gyarapodott, a virágzás és dícsőség nem remélt magas fokára emelkedett s csak az utolsó 3 év volt terhes és veszteséggel járó, aminek oka leginkább a nyári bevételek csökkenése volt. Ennek pedig a közönség általános jólétének súlyosodása, megnehezült mostoha társadalmi viszonyok voltak okozói s többek között az, hogy a midőn a társulat 1873-ban Nagyváradra áment, május hóban az egész birodalomban kitört a pénz és vagyon krízis, mely által Nagyvárad aránylag más városoknál erősebben lett érintve. Ugyancsak május hóban felhőszakadástól eredt árvíz következtében több városrészt s az összes — nagy jövedelmet adó — szőlők megrongáltattak s az ugyancsak akkor beállott fagy által tönkretettek, kitört a cholera is, az uri családok a városból kiköltöztek, egyrésztük pedig a bécsi világ kiállítását látogatva, hosszabb időn át távol volt s így nem is számítva Debreczen város díszlet, ruha és könyvtárában az árvíz által okozott nagy károkat, nem esoda, ha ezen szinidény csak készpénzben több mint 18,000 korona deficizzel végződött, amely váratlan szerencsétlenségeket nem szabad az intendatura hátrányául feltüntetni.

Nézzük a mai viszonyokat.

Ma már Debreczen művelt közönsége úgy felszaporodott, hogy az emberek nemcsak a bérletért, de jobb előadások alkalmával a napi jegyekért is valóságos harezot folytatnak. Igaz, hogy a kiadások is emelkedtek ezzel szemben, de ha megüzzük a legutóbbi évek adatait, bár azokat számszerűleg a discretio megsértése nélkül pontosan fel nem sorolhatjuk, határozottan állíthatjuk hogy egy társulat, melynek személyzetére 113,000 koronánál több kiadása van, s azon felül rendezőre és ügyelőre évi 2000 koronát, zenekarra 20,000 kor., díszítők és munkásokra 14,000 korona, világítási költségekre 11,000 kor., napi költségekre 6,000 korona, darabok jogdíjára 8,000 korona, összesen tehát 174,000 koronát költ. Debreczenben 7 és 1/2 hó alatt nemcsak igen szépen megél, hanem e 7 és 1/2 havi jövedelméből képes fedezni a nyári 4 és 1/2 hónap mintegy 15,000 korona deficizzét, sőt még az igazgatónak is tisztességes polgári hasznot hoz amellet, hogy az igazgató minden évben nagy költséggel kénytelen felszerelését jókarban tartani, felújítani és szaporítani.

Ezek tehát mind kedvező jelek az intendatura anyagi jövőre nézve. — Pedig a város, mint erkölcsi testület a jövedelmet is jobban fokozhatja, mint egyes ember. Például a nézőteret átalakíthatja, mert ma már szűk a színház s az átalakított nézőter több jövedelmet hoz. — A még ma is alacsony hely arak némely részét mérsékelten emelheti; a szabad jegyek számát korlátozhatja, a kedvezményes jegyek kiadását megszüntetheti, a világítási kiadásokat leszállíthatja, régi felszereléseit felhasználhatja stb.

Egyrészt nem feladatunk, de másrészt nem is vállalkozhatnánk arra, hogy rendszeres költségvetést készítsünk, mert annak egybeállításánál szakferfiak közreműködését és hosszas munkáját kellene igénybe venni mindazonáltal nagyobb vonásokban előadjuk, hogy minő természetű a megközelítőleg mily összegű kiadásokra volna szükség, ha a város az intendatura vissza állítását elhatározná.

Mindenek előtt szükség volna 80-100.000 korona forgó tőkére, amelyből a díszlet, a ruha és könyvtár felújításra, kiegészítésre s melyből új beszerzések eszközöltetnének, a szerződő tagoknak, a fentálló általános szokáshoz képest, előleg adatnék, az esetleges tulkiadás fedezetnek, előadási jog díjak fizettetnének, a szükséges épület biztosítás, javítás, fentartás eszközöltetnék stb.

A működő személyzetről nem szólva, szükség volna egy intendánsra. — Elismerjük, hogy ennek kiválasztása lenne talán a legnehezebb, de egyáltalán nem legőzhetlen akadály, mert nagy városunk művelt társadalmában bizonyára vannak oly férfiak, kik, amellet hogy köztekinélynek örendenek, — bírnak műzléssel, zenei és irodalmi képzettséggel, sokat láttak, hallottak és tapasztaltak a nagyvilágban es a színművészet terén, szóval a jelzett állásra rátermettek.

Esetleg költség kimelés szempontjából az intendánsi állás is mellőzhető volna, mert annak teendőit a kulturügyeket intéző városi tisztviselő is elintézhethé a színházi bizottság ellenőrzése mellett.

Azonban mindenesetre szükséges volna egy művezető, aki nem lehetne más, mint egy nagyobb tapasztalású, műveltségű ambítiósus szakember.

Ezen kívül egy pénztárnok kellene, kit épen úgy mint az a régi intendatura idejében volt, a színházi bizottság tagjai napi biztosként felváltva ellenőrizzenek.

A személyzeti kiadásoknak több mint felét a bérlet ma is biztosítja, a fentmaradó részt behozza a napi bevétel s nagy előny, hogy M. Szigetben és Nyiregyházában oly két nyári allomással bírnak, mely a nyári kiadásokat, csaknem fedezi, sőt néha egészen is fedezheti.

Most már lássuk, hogy a befektetett forgó tőke mi módon nyerne kamatoztatást?

Erre egyszerűen az a feleletünk, hogy a 80-100,000 korona forgó tőke kamatoztatását képezné az, a mit a városi házi pénztár a színházra tett kiadásokban évente megtakarítana, mivel a színház önmagát tartván fent, a költségvetésben e célra nem kellene semmit felvenni, vagyha a forgó tőke kölcsön vétetnék, abba legfeljebb a fizetett kamatok és törlesztés szerepelne, amely azonban kevesebb lenne, mint a mai kiadás. Ugyanis:

A folyó évre megállapított költségvetés szerint a városi színházra a kiadás 33,258 korona 24 fillérben állapított meg és fizetetik, amelyből a 3,210. koronában megállapított bevétel leszamitva, a város évenkénti színházi kiadása kerek számban 30,000, korona, melyből semmi vissza nem terül, míg a forgó tőkéből és a színház saját bevételeiből sok minzsen értékes dolog szerzetetnék meg a város javára s maradna a város tulajdonában.

Ha a 30,000 korona a felveendő kölcsön törlesztésére fordítatnék, 100,000 korona kölcsön kamatra és törlesztésre 5%-ot számítva, 4 év alatt vissza fizethető lenne. Ha pedig a város nem kölcsönből fedezné a 100,000 korona szükségletet, 30,000 koronát évente megtakaríthatván, befektetése 30%-ot kamatoznék s a mellett nemcsak elszerezésekben, hanem valószínűleg megmaradandó készpénzben is idővel tekintélyes

vagyont szerezne és a községi pótdadó évente legalább is 3%-kal csökkenne.

Igy tehát művészeti szempontból nem csak nagy horderejű, de megbecsülhetetlen lévén az intendatura visszaállításának eszméje, miután az pénzügyi akadályokba sem ütközik, sőt a város háztartására nézve nagy előnyöket ígér, az intendatura visszaállítását — illetve a színházak házi kezelésbe vételét határozottan javasoljuk.

Debreczen 1902. Okt. 4-én

Tisztelettel

Oláh Károly

tanácsnok, színházi felügyelő.

Dr. Fejér Ferencz

színházi bizottsági tag.

Délutáni levél.

(Erdélyi Károlyról.)

Ez a név egy kemény fejű, kemény izmu, szilárd lelkű, az eszményeitől nem tántorodó, igaz kálvinista jellemű debreczeni theologusnak a neve.

Erdélyi Károly már harmadik ízben járja gyalogszerrel a világot. Egy nyári vakáció idején Rómába gyalogolt el, más alkalommal a párizsi világ kiállításra, most e harmadik ízben pedig a londoni király koronázására. Ezen (sport eredmény tekintetében is) eseménynek tekinthető gyaloglásaiban, világyárásában semmiféle hazai egyesület nem támogatta a kérés zsebé, de kemény fejű és kemény izmu debreczeni diákok.

A diákszerencsésjére és kipróbált aczélos izmaira bizta magát és a régi kedves dal szerint — feszítvén agyát karakán ideák — tarisznyával, vándorbottal indult a nagy utnak.

Ésa mint azt küldött levelei után is jeleztük, a nagy Németszágon keresztül, Hamburgon át hajón érkezett Londonba. Hazafelé, keletfelé jövet pedig Doveren át a francia Calaisba vette útját, onnét Párizsba gyalogolt, Francia országból Svájcba, Svájcba Olaszországba fordult (aközben elzarándokolt Turinba is), majd Ausztriába irányította útját és október 2-dikán lépte át a magyar határt. Ma pedig, a legújabb budapesti értesítés szerint, hazaindult Debreczenbe.

Nem hiszem, hogy bárki is kicsinyelhetné a világyáró debreczeni diáknak ezt a fárastó, a legerősebb szervezetet kipróbáló, a gyaloglás sportjában is eseménynek nevezhető mérész, de fényesen sikerült vállalkozását; azért én, velem együtt bizonyosan még sok más is, azon véleményben vagyok, hogy a mi világyalogló debreczeni diákokat haza érkezése alkalmából ünnepélyesen kell fogadni.

Szobafestő és fénymázoló műhely áthelyezés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Gólya-utca 15. szám alatt fennálló szobafestő és fénymázoló műhelyemet tetemesen meg-nagyobbítottam s azt Gólya-utca 17. szám alatt saját házamba helyeztem át. A midőn ezt a t. közönség szives tudomására hozni szerencsém van, megköszönöm az eddigi partfogást, amelyben részesíteni a jövőben is méltóztassék.

Tisztelettel **DIHEN JÁNOS.** szobafestő és fénymázoló. Gólya-utca 17. sz. (saját ház.) 10—7.

Erre a fogadtatásra Erdélyi Károly, ez a tipikus, ez a karakán debreczeni kálvinista diák, hatalmasan szolgált reá. És az ünnepies színezetű fogadást, esetleg egy ünnepesebb lakomát megérdemel nemcsak szűkebb baráti köre, de az ifjuság és a debreczeni sportegyletek részéről is. Ha minden kóbor, idegen biciklistát, lapdarugót ünnepelni tudunk, mennyivel inkább érdemes elismerésünkre a mi fiunk, a ki több országon keresztül olyan gyaloglást rendezett, melyet még a világhíres gyalogló bajnokok sem cselekednének utána. Az ilyen kitarítás, az ilyen erő elismerést érdemel és büszké lehetünk az ilyen debreczeni diákra.

Szabad Hajdu.

Rex Mathias*)

(Árcbeöntött szobranál.)

Irtá: Ábrányi Emil.

Hollós Mátyás király sasszemű diakom!
Van-e még igazság ezen a világon?
Hej, havan is itt-ott: nem hiszünk meg tőle!
A szegény magyar nép szűken kap belőle.

Mendegél a magyar, vándorol a lába
Oahok földjére, nagy Amerikába.
Utravaló gyanút — Istenadta nepe!
Görösös koldusbotot nyomnak a kezébe.

A mikor te voltál magyarok királya,
Akkor is el-elment idegen országba.
Ámde nem koldusbot: kard volta kezében!
Aratott hirt, kincset, dörgő csatatéren!

A nép híve voltál Visegrádon, Budán,
Al-rubában jártál az igazság után.
Gyűjtötted az ország könnyeit, sóhaját,
És meggyógyítottad a szegény nép baját.

Mind ezért szeretlek! . . . Azért meg imádlak,
Hogy körmére csaptál gögös Ausztriának!
Nyögte glóriádat Bécsnek büszke vára!
Bécsből jött az áldás a magyar hazára!

Alkuszik az osztrák, egyezkedik velünk,
És most már egészen elszívna a vérünk,
Kivenné, kifalna a földet alólunk.
Az utolsó inget leszakítaná rólunk!

De szép csoda lenne, ha életre gyulnál,
Érez-lovadnak hátán, ha Bécsbe indulnál,
S végig vernaél szörnyen a falánk osztrákon,
Igazságos, erős, nagy magyar királyom!

*) A kolozsvári Mátyás-ünnepségre kiadott albumból.

NAPI HIREK.

Istentiszteletek.

Nagytemplomban Csighy Andor segéd lelkész. Kistemplomban Lengyel Imre esküdt felügyelő. Újtemplomban Könyves Tóth Kálmán lelkész. Ispótytemplomban Mitrovics Gyula lelkész. Szegényházban Hajdu Zsig-

mond püspöki titkár, Csapó-kerti Imaházban Kovács János népisk. felügyelő.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor az istentiszteletet Máté Károly hitoktató végzi.

Hódolat Mátyás király szobra előtt.

Mátyás király szülő városában, a kincses Kolozsváron nemzetünk ismét együtt ünnepel.

Az igazságos Mátyás király szobrát a magyarság színe-java jelenlétében holnap, vasárnap leleplezik le.

A hatalmas lovas szobor Fadrusz János remeke. A leleplezési ünnep pedig a magyar nemzet ünnepe.

Hazánk minden részéből sereglenek oda a díszruhás küldöttségek. Ugy lehet a sok urtól a magyar nép legkedvesebb emlékü királyának, az igazságos Mátyás királynak szobrához nemis férközhetik közel maga a nép. Pedig a nép lelkenen ma is életelevení Mátyás király. A nagya, ó a téli este-ken, a boglya kemence enyhén, máiglan is regél kedves, szív melegítő, lélek derítő, szemet könyre indító regéket Mátyásról az igazságosról, Mátyásról a nép atyjáról, ki Gömörben a kevély főurakat, maga is mutatván a jó példát, a szőlőhegyen kapáltatta, hogy tanulják becsülni a munkás magyar népet mely honluka verejtékével, szive hulló vérével termékenyíti ezt az imádott földet.

De a magyar nép majd odatalál ahoz a néma szoborhoz, és a ki tavolabb esik tőle, a ki csak érzeléket repítheti oda, az is ünnepeljen e napon és ápolja híven tovább az igazságos, az osztrák és törökverő Mátyás király emléket, derűs és nemes, lelkesítő regét; mert Mátyás király a nemzeti függetlenség, a hatalmas nemzeti királyság legdicsőbb eszménye is . . .

Mátyás király hagyománya és emléke a magyar királyság feltámasztásával biztat, azért őrizzük, ápoljuk azt és legalább lélekben ünnepeljünk együtt a kolozsvári ünneplőkkel. Áldott legyen az igazságos Mátyás emléke.

A h.-bösszörményi beszámoló és a házatatás.

Lapunk főszerkesztője, Benedek János országgyűlési képviselő holnap tartja meg beszámoló beszédét Hajdu-Bösszörményben s ugyanezen alkalommal megy végbe a h.-bösszörményi függetlenségi és 48-as kör új otthonának felavatása is.

A h.-bösszörményi derék elvtársak — mint értesülünk — nagy ovációkban szándékoznak ez alkalommal részesíteni képviselőjüket, ki ugyanakkor bucsuzót is tart, amennyiben még e hó folyamán végleg Budapestre teszi át állandó lakhelyét.

A h.-bösszörményiek szépnek ígérkező ünnepére lejönnek: Papp Elek, Marjay Péter, Rákosi Viktor, Papp Zoltán, Ráth Endre, Bakonyi Samu képviselők a „Független Magyarország” képviselőtében Szeredai Leó, s Debreczenből is igen sokan kísérik a képviselőket a holnap reggeli vonattal. A

képviselők a ma esti gyors vonattal érkeznek Debreczenbe s az estét körünkben fogják tölteni.

Hírek az anyakönyvi hivatalból.

A helybeli állami anyakönyvi hivatalnál a hét folyamán házasságot kötöttek: Virág Béla — Kámán Julianna, Kovács Ferenc — Koltovány Julianna, Simon Gábor — Demjén Erzsébet, Ormós Lajos — Juhász Julianna, Nánási Miklós — Nagy Klára. Összesen 5 pár.

Ugyanezen idő alatt a következő halálozási eseteket jelentettek be:

Jánki Jolán 16 éves, Atományi József 25 éves szolga, Tóth Ambrus 70 éves kisbirtokos, özv. Kiss Istvánné Szerepi Mária 74 éves, Szabó Sándor 10 hónapos csecsemő, Almády Ernő 20 éves diák, Kovács Janosné Szekeres Julianna 43 éves, Temesvári István 2 napos csecsemő, Sarkadi Erzsébet 3 hónapos csecsemő, özv. Vágó Mártonné Miszli Julianna 61 éves, Lovas Róza 13 hónapos csecsemő, Bör József 58 éves kisbirtokos, Berecki István 49 éves napszámos, Jenei Béla 3 éves gyermek, özv. Paraciz Ferenczné Pajtás Terézia 90 éves, Klein Arthur 1 hónapos csecsemő, Séllei Emma 18 éves cseléd, Harsányi József 66 éves napszámos, Hakker Amália 26 éves varrónő, Tribuček Antal 76 éves kőműves s., Juhász Sándor 8 éves tanuló, Manojlovics Olga 4 hónapos csecsemő, Munyi Ádám 24 éves közhúszár, Batori Róza 13 éves, Marjai Mihály 3 hónapos csecsemő, Hevesi Irén 13 h. csecsemő, Gál József 7 éves tanuló, Sipos József 3 hónapos csecsemő, Nagy Margit 4 hónapos csecsemő és 3 halvaszületés. Összesen 31. Minthogy továbbá ugyanezen idő alatt összesen 65 születési esetet (31 fiú 33 leány) jelentettek be, úgy a születések 34-el mutak felül a halálozasokat.

Bartha Miklós üdvözlése Debreczenből.

Bartha Miklós megtiszteltetésben részesült Debreczenből. Nem politikai küzdése miatt, hanem erős magyar érzése miatt tisztelték meg, mely cikkekben nyilvánul és melyeket még azok is élvezettel vagy legalább is érdeklődéssel olvasnak, a kik egyébként Bartha Miklóssal, mint politikussal, de mint íróval is ellentétes irányban haladnak. A debreczeni nem mindennapi megtiszteltetés is az erős magyar írói iránti, kit lelkes hangu levélben üdvözölték magyar szellemű cikkeiért a debreczeni intelligencia több számottevő tagjai, elegyesen református és katolikus értelmiségiek, kik között dr. Wolafka Nándor r. kat választott püspök is aláírta az üdvözlő iratot. Nem érdektelen a Wolafka Nándor azon, az aláírásához fűzött megjegyzése, hogy különösebben Barthanak a Zoláról írott remek cikelye hatása alatt cselekedte ezt.

Hírek a görög katolikus egyház köréből.

Királyi kinevezés. Ő felsége a király, Balogh Mihály m.-szigeti püspöki Kúlhelynök főesperest a szűz Mariáról nevezett rajki címzetes préposttá és Lengyel Endre hajdu-dorogi püspöki kúlhelynököt szobranézi címzetes préposttá nevezte ki. — **Nemes lelki adomány.** Szember Mihály nyírbéltői érdemes esperes lelkész a Debreczenben építendő görög kath. templom alapjára 200 koronát adományozott.

Hangszerkészítési ipartelep.

frtíg régi hegedűket becserelek és veszek, ugyszintén mindenféle hangszereket. Ajánlom saját gyártmányú hurjaimat. A debreczeni zenede-
vós hangszer készítője. A cs. és kir. 39-ik gy. ezred zenekarának szállítója. Tisztelettel: **TANCZER GYÖRGY** mű-, zene hangszerkészítő.

Debreczen, Piac utca 19 sz. (Banunkel ház.) Hol mindennemű hangszerek különleges javítása elfogadjatik, u. m.: **Hegedűk, egyéb Vonós hangszerek, Harmonikák, Magánjátékos Zeneművek és Czimbalmok.** Ajánlom saját készítményű hegedűimet 4 írtól kezdve 5. 6. 7. 8. 10. 15. 20 — 25 egész 100

Barabás Béla levelezőlapja.

Tudvalevő dolog, hogy a képviselőház tegnapi előtti ülésén Barabás Béla orsz. képviselő tüzesen kikelt a kormány ellen, amiért nem vett részt a Kossuth-ünnepen. Felszólalásában nem a leghízelgőbben nyilatkozott Ausztriáról sem, amiért erősen megorroltak oda át Bécsben. Erre mutat az a nyílt levelező-lap, melyet a temperamentumos képviselő Bécsből kapott. A czimzés következő:

Hoochwohlgob. Herrn
von Barabás
k. k. ung. Volksvertreter

Budapest
Ungarn.

A levelező-lap másik oldalán pedig a következő sorok olvashatók:

A'bas Barabás!
Bramarbas!!

Ami magyar fordításban így hangzik: Abezug Barabás! Szájhős!

Érdekes, hogy az irás rendkívül finom, elegáns írás a kék anthracen tinta sem fokettedt még meg rajta. Barabás egyébiránt nem csinált casus bellit az ügyből. Maga mutogatta jókedvűen a Ház folyosóján.

Igaz-e?

Igaz-e, hogy 1901 telén a szováti városi birtoknak a Lőröjé, minden engedély nélkül, mintegy 4000 darab városi tulajdon ákácát vágatott — ki? Igaz-e, hogy ezen fáirtásról a város küldöttei is meggyőződtek? Igaz-e, hogy ezeknek a hivatalos jelentése alapján a fakivágása által szenvedett kár megbecsültetését határozták el? Megtörtént-e már ez? Ha megtörtént, mi ennek az eredménye?

Egyről-másról.

(Magyarok és szászok.) Irják a lapok, hogy a párisi magyar egyet megünnepelte október hatodikát. Ritka dolog ez és feljegyzésre méltó, mert igen ritkán esik meg, hogy nemzetünk nagy napjait külföldön is megünnepeljék. Pedig vannak elveszett fiaink, fájdalom, nagy csomóban egy helyütt Bukarestben. Jobbára székely vér. Veszendő ver igaz, de mivel egy csomóban élnek, egy összességben még is könnyű volna a nemzeti összetartozandóság érzését táplálni, fejleszteni. Nincsenek messze a hazától, sajnos elegendő is vannak, mégsem tudnak semmiről, még sem emlékeznek semmire. Se a Kossuth Lajos születésének századik évfordulójára, se a Mátyás király ünnepélyére. Lám a szászok egészen más fajták. A Sedanünnepet csak olyan pontosan, sőt nagyobb buzgósággal ülik meg Brassóban, mint teszem fel az Odera melletti Frankfurtban. Pedig ezeknek a szászoknak semmi közük Sedanhoz, ellenben a bukaresti magyaroknak nagyon is sok a közük Mátyás királyunkhoz, Kossuth Lajoshoz és az aradi tizenháromhoz. Mégis azok ünneplik, amire nincs közük, ezek meg nem tudnak, a miről tudniuk kellene, tudniuk muszáj. Mi a dolog magyarázata? Hazafiasabb, fajszeretőbb, sovénőbb a szász faj a magyar fajnál? Nem. A dolog nyitja csupán annyi, hogy a zöldszászok a gazdasági és kulturális haladás magas fokán állanak, míg az a magyar, akit a nyomor kikergetett, anyagiilag, értelmileg súlyos. A zöldszászoknak van középosztályuk, a bukaresti magyarok jobbára cselédnépség. Ime a magyar középosztály pusztulásának iszonyú következményei itthon és az idegenben.

(B o l d o g B á n f f y.) Egy képviselő

panaszos levélet intézett valamelyik napilap szerkesztőjéhez, amelyben ugyancsak czírában festi le az új parlamentáris léghuzamot és a gyalázatosan szűk, kényelmetlen pad-sorokat. Nem is feltűnő már ez a panasz, garmadával lehet őket olvasni. Azonban azok, akik tudnak és akarnak visszaemlékezni, jól tudják, hogy báró Bánffy Dezsőt miniszterelnöksége korában meginterpellálta gróf Apponyi Albert az akkor még csak épülő országház tárgyában, de az akkori miniszterelnök ur a slendriánt egy fenyes viccczel ütötte el, azzal t. i., hogyha Apponyi jobban ért a dologhoz, ám építse ő, és nem az építész az új országház palotáját. De amilyen ügyes ember, Bánffynak ebben is szerencséje van, a szűkpadu, sok lépcsős, léghuzamos országházba ő nem kénytelen járnai, ellenben gróf Apponyi ott tönkretelheti az egészségét. Különben még mindig kérdés, mi jobb: szűkpadu tanácsterem Bánffy nélkül, vagy kényelmes ülésterem Bánffyyval. Megfejtők illő jutalomban részesülnek.

(L. L.)

Kerpely Kálmán kitüntetése.

Kerpely Kálmán, a debreczeni felsőbb gazdasági iskola kiváló igazgatóját szép kitüntetés érte a francia kormány részéről a párisi világiállítási szép sikereiről. A dohány termelés európai híré mesterét érdem jellel tüntette ki a francia kormány és mint a hivatalos lap legújabb száma közli a király megengedte, hogy Kerpely Kálmán, a debreczeni gazdasági tanintézet igazgatója a francia „Officier de l'Instruction publique” jelvényét elfogadhassa és viselhesse.

A debreczeni vendéglős tanoncz szakiskola megnyitása.

A debreczeni vendéglősök egy lépéssel ismét elébe vágának a vidéki vendéglősöknek. Vendéglős tanoncz szakiskolát szerveztek és ezt a szakiskolát f. hó 20-én, du. 3 órakor nyitják meg a Császártői ipariskola helyiségében, a hol a vendéglős tanoncz iskola is hajlékot talált. Dícséretet érdemel a debreczeni vendéglősök azon törekvése, hogy szakavatott erővel igyekezzenek emelni iparokat és kiszolgálni a közönséget. Mint minden megnyitást és avatást, úgy a debreczeni vendéglős tanoncz iskola megnyitását is társasvacsorával fejezik be és pedig ez nap este 8 órakor az Angol királyi különtermében. A növendékek előhaladásának a bizonyítására eredeti dolog volna időnként ilyen gyakorlati vizsgákkal egybekötött vacsorákat rendezni.

Emléklapok egy 33 éves osztálytalálkozóáról.

A debreczeni ősi főiskola ama 88 növendéke közül, akik 1869 ben tettek érettségi vizsgát, harminczheten találkoztak ez évi szeptember 21-én az alma mater falai között, felújítva az ifjkor édes-bus, de mindig drága emlékeit. A találkozás nem csak hamar elmuló szép ünnep nap volt, megerősítvén az együvé tartozás, az ifjkor barátság érzetét, hanem a szellemi édes anyja iránt érzett bálás rokonszenv kifejezésül maradandó, nagy becsü emléket is emelt abban a szép alapítványban, amelyre az egykori tanulótársak kötelezték magokat. Alapít-

ványt tesznek, kiki tehetsége szerint járulva hozzá, arra a célra, hogy a debreczeni főiskola régi, kiváló tanárai élettrajza ez alapítványból megírassék és ez által a főiskola történetének, szellemi, irodalmi és közművelődési határának megismertetése előkészítessék és előmozdítottassék. E szép találkozás lefolyását annak kezdője, Csiky Lajos hittanár most önálló füzetben is kiadta. Amennyiben alkalmas szélesebb körben is felkelteni az érdeklődést, a füzet érdekesebb adataiból hozunk ösmertető közleményt.

„Schweins Ungarische Lieder.”

A „Magyarság”-ból olvassuk:

Zombori tudósítónk jelentése szerint egy Bayer nevű ottani elektrotechnikus egy vendéglőben esendesen mulatgatott, közben a cigány kuruczdalokat játszott. Egy 78. gyalogezredbeli Schwarzkopf nevű főhadnagy egyideig hallgatta ezt, végül türelmét veszítve, ezt a megjegyzést kiáltotta a mulatozó Bayer felé: „Schweins ungarische Lieder.” Bayer ebben a pillanatban felugrott és a főhadnagyot állítólag arccal ütötte. A főhadnagy a fogason függő kardjáért rohant, de a vendéglős és pinczérei megakadályozták a vérengzést. A főhadnagy másnap provokáltatta Bayert és súlyos feltételek mellett meg is verekedtek pisztolyra és kardra. A pisztolypárbaj háromszori golyóváltással ment végbe. A harmadszori golyóváltásnál a főhadnagy golyója, Bayer kalapján keresztülfordulva, homlokcsontját erősen megsértette és a koponya tetején kijött. Bayer ennek daczara nem vesztette el eszméletét és mikor az orvosok a vérzést nehezen elállították, kötetlen alkalmazzák, megtörtént az a példátlan eset, hogy a segítők a párbaj folytatását határozták el, ami ellen Bayer maga sem tiltakozott. Ez végbe is ment. Kétszer csaptak össze a felek és a második összecsapásnál Bayer a főhadnagyot arczán és mellén alaposan összevagdalta úgy, hogy a harc képtelenséget most már megállapították, mert az orvosok Schwarzkopf főhadnagy sebeit csak harmincznyolcz öltés után tudták összefogni. A felek a párbaj után nem békültek ki.

Átok a honárlóra.

Bessenyei Józsefnek ilyen című röpiratából 100 füzetet ajánlott fel, hogy annak elárúsításából befolyt összeget a városi kórházban ápolt beteg bur harczosnak, a 48/49-beli honvédtiszt atyja után felmagyar származású török tisztnek, Abdoulah kapitánynak adjuk át. Örömmel jelentjük, hogy e mű és így Abdoulah sorsát már eddig is sokan érdeklődtek a polgárság köréből. Már eddig is számosan vásároltak ez érdekes füzetből, amelyből még példányok kaphatók a Debreczen kiadó hivatalában, a hivatalos órák alatt. Egy-egy füzetnek 10 krajczár az ára.

Az országos pártkör újhelyisége.

Dr. Tóth János országgyűlési képviselő, országos pártunk igazgatója értesíti lapunkat, hogy az országos függetlenségi és 48-as pártkör helyiségét f. hó 11-én, ma szombaton, az Erzsébet körut 35 szám alá, az 1-ső emeletre helyezték át.

Ferencz József keserűvíz

az egyedül elismert kellemes
ízű természetes
hashajtószer.

Az egyházi számvevői állás betöltése.

A debreczeni ev. ref. egyház folyó hó 12-én, vasárnap délelőtt 10 órakor, az egyház tanácstermében gyűlést tart. A tárgysorozatnak egyik legerdekebb pontja mindenestre az egyházi számvevői állás betöltése lesz. Választás útján fogják betölteni és így remélhető, hogy népesebb és élénkebb lesz a presbiteri gyűlés, mint más alkalomkor; mert a választás még a komoly presbitériumra is izgatólag hat.

A debreczeni képes kalendárium

harmadik évfolyama jelenik meg az 1903-ik évre. Ha minden vállalatával oly szerencsés volna ez a város, mint a czimeres fedelű nagy kalendáriumával, ekkor kevesebbet esélne a városi gazdálkodás Csákyszalmás rendszerét, melynél sokszor tótágast áll minden logika. Mint ugyanis a város által illetőleg a városi nyomda által kiadott, a harmadik évfolyamhoz fűzött előszóból értesülünk, mely a főjegyző tolla alól került ki, az eddig megjelent évfolyamok az utolsó példányig elkelték. A gazdag mutató táblák, a magyar szellemtől duzzadó magvas cikkek, a szép illusztrációk és az egy koronában megállapított szerény ár, szóval belső tartalom és külső csinoság közkedvelté tették ezt a kalendáriumot, melyet helyben, mint a szomszédvármegyékben sok ezer példányban rendeltek meg. Hisszük, hogy az ideán még szélesebb körben terjed el a Debreczeni Képes Kalendárium, a melyre megrendelő ivenk is vannak szétbocsátva. A városi önyomdának ezen vállalkozását pártolásra ajánljuk a magunk részéről is.

Helyi küldöttségek a Mátyás szobornál.

Mint már jeleztük is a kolozsvári Mátyás király szobor leleplezésénél Debreczen város Hajdúvármegyék közönsége külön-külön küldöttségekkel képviseltetik magokat. E küldöttségekhez csatlakozik még dr. Kerészty Zoltán akadémiai igazgató is, mint a debreczeni református akadémia képviselője.

A szabadverseny áldozatai.

Október 5-én nyílt meg Debreczenben az ugynevezett orosházi kenyérsütőde, mely a friss kenyérral valósgosan elárasztja a piacot. Ez meg hagyján, hanem ugylátszik a régi híres debreczeni kenyérsütő ipart is a romlás szelére juttatja; mert a debreczeni híres kenyérsütő asszonyok e gyári versenyt nem bírván ki, pusztulniok kell és velük együtt kell pusztulni azon sok család reménységének, is, melyeket becsületes kézi munkájokkal tartottak fenn. Az ilyen szomorú jövő képen nagyon elkecserekedtek ami szegény, de törzsökös debreczeni asszonyaink és küldöttségileg panaszkodtak a fenyegető veszedelmet Simonffy Imre polgármesternél, hogy ime leveri őket az idegen. Nem tudjuk, hogy a polgármester milyen válaszal bocsatotta el a régi híres kenyérsütők szomorú küldöttséget, de ez aligha volt rájuk vigasztaló, mert — sajnos — szabad a verseny. Már pedig a szabad verseny kimélet nélkül gázol keresztül a kis embereken. Hanem azért éljen a szabad verseny és a honatyák pedig törjék továbbra is a fejüket, vajon miért pusztul, vajon miért olyan rongyos, miért oly keserű nép a szegény magyar?

Katonai hírek.

Katonai felülvizsgálat lesz f. hó 16-án csütörtökön, a korona nagytermébe. — A katonai szemle hétfőn, október 13-án veszi kezdetét. A szemle a 29 ik gyalogezrednél október 18-ig tart el. A honvédségnél a szemle okt. 24 - 28-ig fog megtartatni.

Az engesztelés ünnepe.

A zsidó polgártársak egyik legszentebb ünnepe, az engesztelés ünnepe ma volt. Ezt az ünnepet a hívők a zsinagógában imádkozva, böjtölve töltötték; ezért volt zárva a mai napon az üzletek feltűnően nagy része.

Eltévedt kis leány.

A rendőrség tegnap délután egy 2-3 év körüli kis leányt talált. A kis leány eltévedt. A rendőrség, mivel a gyerek nem tud felvilágosítást adni, nyomozni volt kénytelen a szülők lakását.

Nyugalomba vonult végrehajtó.

Sugár Gyula debreczeni állami végrehajtót saját kerelmére a miniszter állásától felmentette.

Érdekes kilépés a jezsuita rendből.

Egy reggeli lap londoni levele a jezsuita rendből történt érdekes kilépésről ad hírt. A szerzetes, aki most fogadalmát megszegi, gróf Esterházy Jenő, tagja az erős katolikus érzelmeiről ismert magyar főúri családnak. Atyja Esterházy Pál volt, ki a Fraknói ágából való és 1877-ben halt meg. A fiatal gróf már évekkkel ezelőtt lépett be Loyola Ignác rendjébe. Mielőtt pappá szentelték, lemondott a ráeső ingatlan örökségről és egyszersmindenkorra 400.000 forintot kapott testvéreitől. Ezt a 400.000 forintot a jezsuita rendnek adta. — A fogadalom értelmében le kellett mondania a grófi czimről is és így gróf Esterházy Jenőből: pater Eugenius Esterházy S. J. (Societatis Jesu) lett. Néhány év múlva pater Esterházyt a rend generalisa a provinciális javaslatára Budapestre helyezte át, a hol a Mária-utcai templomban lelképásztori teendőket végzett. Predikált, misézett, gyóntatott árvaházakban és nevelő-intézetekben. Váratlanul Esterházyt egyszerre csak a franciaországi Cannesbe helyezte át a rend generalisa. De Cannesban sem maradt sokáig. Áthelyezték Londonba. És itt történt, hogy pater Esterházy Jenő kilépett a jezsuita rendből és levette a reverendát. Ismét galanthai gróf Esterházy Jenő. Főszólitotta a jezsuitarend generalisát is adja ki neki a 400.000 forintot, amelyet annak idején csak örzés végett adott át a rendnek. Ezt a kérését a rend generalisa elutasította azzal a megokolással, hogy gróf Esterházy Jenő ezt az összeget egyszersmindenkorra feltétlenül a rendnek ajándékozta. — Most gróf Esterházy Jenő pert indít a jezsuita rend ellen a 400.000 forint kiadása végett. Hogy miért vált ki a gróf a rendből, arról nem szól a londoni levél, de budapesti lapok már írják az okot, mely nem más minthogy: — Keresd az asszonyt! Az asszony ezuttal egy bájos francia nő volna.

Kiss Ferencz gyásza.

Kiss Ferenczet, az ősmert debreczeni fényképszt, ki népeleti felvételeivel or-

szágszerte feltűnést keltett, mely csapás sujtotta. Édesanyja özv. Kiss Imréné szül. Szerepi Mária 75 éves korában elhunyt. A várad-u. temetőbe temették el.

Ő Szentsége a pápa magyar gyógyvize.

XIII. Leo pápa Ő Szentsége, a kinek magas életkorát és szellemi frissességét méltán csodálja az egész világ, magyargyógyító itallal él. A Vatikánba ugyanis a „Palma“ jelzésű keserűvizet hozatják Ő Szentsége egyenes utasítására, a ki e gyógyító itallal igen meg van elégedve. Ritka kitüntetés a magyar vízre, hogy a pápa asztalára kerül s méltó elismerés illeti Loser János, es. és kir. udvari szállító czéget, a „Palma“ forrás tulajdonosát, a ki e vizet a pápai udvarba szállítja.

Dr. Uy Kálmán

Karlsbadban fűrdőorvosi működését ez idén befejezván, hazaérkezett, orvosi gyakorlatát Kossuth utca 45 sz. házában újra folytatja.

Orvosi körökben már rég ismert tény hogy a **Ferencz József keserűviz** valamennyi hasonló vizet tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

Miről lehet megismerni

az eredeti Réthy-féle pemetefü-czukorkát? Arról, hogy az eredeti czukorka -oha sincs bádogdobozban, hanem kék papirdobozban s min isen doboz a készítő: Réthy Béla nevét viseli, miért is világosan Réthy-féle pemetefü-czukorkát tessék kérni.

SZÍNHÁZ.**San-Toy.**

Csütörtök este az angol bájos muzsikában a San Toy operett zenéjében gyönyörködött a közönség. A kedves zenének köszönhetjük főként, hogy ez idei szomban először nézte végig telt ház ezt a sikerült, kellemes operettet. A czimszerepben Szögyi Gina a társulat koloratur énekesnője (a színházi jelentés őt mondja koloratur énekesnőnek) mutatkozott be és hozzá is tehetjük, nem nagy szerencsével. Nem is értjük egyáltalán, miért is lépett fel ebben a szerepben, mely soká emlékezetes marad a debreczeni közönség előtt és visszavárzsolja Komlóssy Emma páratlan San-Toy át, melyel mindenkor zsufolt házat vonzott az igazgatónak. Helyesebb lett volna, ha ugy egyéniségének, mint hangjának megfelelő véleményt mondhattunk volna képességeiről. Hangja csupán a felsőbb regiszterekben érvényesült, hangjának iskolázottsága sem hiányzik, játékát más szerepben jobban ki-domboríthatja, de San-Toy ából hiányzott a kedély, az elevenség.

A közönség tartózkodó volt vele szemben, talán az ő igazi szerepkörében könnyebben megnyerheti a közönség tetszését. Az estét, mint a mult évben Komlóssy a czimszerepben, ezuttal Felhő Rózi a szobaleány szerepében uralta. Temperamentumos, ügyes színész nő és kis, gyenge hangját feledtetni pajzán játékaival és remek tánczával.

Tolnai Dániel czipő áruházában **DEBRECZEN**
 főúter 49 szám, a főpostával szemben
 őrjási választékban megérkeztek az őszi és téli idényre mindentéle **női, férfi és gyermekczipők,**
 Legjobb minőségű áruk! **ooooooooooooo** Leszállított olesó árak! 6-6

Neki jutott ki az ujrázásból leggyakrabban. Remek alakítás volt a Sebestyén Gézáé. K. Hegyi Lili szép hanganyagáról győzte meg a közönséget, de az még csiszolatlan, iskolázatlan, így csak nagy szorgalommal, gyakorlattal érvényesülhet.

A gondosabb öltözködésre már most, első jelentősebb szerepe után figyelmeztetjük. Mezey Andor gyönyörű hanyajával aratott tetszést, ellenben Krémoe Csulja — a jóízű rováására — telve volt tulzásokkal. Az előadás maga kitünő, összevágó volt. Ezt különben mindenkor tapasztaljuk és általában vélemény is hogy akár az operett, vígjátékot vagy drámai előadásokat tekintjük, ilyen zamatos, gördülékeny előadásokat évek hosszú sora óta nem láthattunk a debreczeni színpadon, ami különben a gyönyörű díszletekre és az izléses, pazar berendezésre is elmondható.

Omikron.

Színházi hírek.

Aldor Juliska makacs rekedsége miatt a szombatira hirdetett előadása elmarad s helyette színrekerül a Nobántsvirág című énekes színmű Makó Lajos első felléptével. A darab szereposztása a következő: Demise Felhő Rózsai, Chaten Gibus őrnagy Makó Lajos, Champlatreux Pava Lajos, Celestin Krémer Jenő, Corina Csige Ilonka, apácafejedelmű Havasi Szidi, szinigazgató Nagy Dezső, rendező Virághaty Lajos, Gusztáv Miklósi János, Róbert Szabó Károly, Lóriát Szilágyi Aladár, Lidia Szabó Károlyné, Szlicia Molnár Juliska, Gimblette Kendi Pirooska. Aldor betegsége miatt a műsor a következőképp változott: vasárnap este (negyedszer) Lotti ezredesei, hétfőn először: A régi szerető. A vasárnap délutánra hirdetett Rómeo és Julia előadása változatlanul megmarad.

SPORT.

Football.

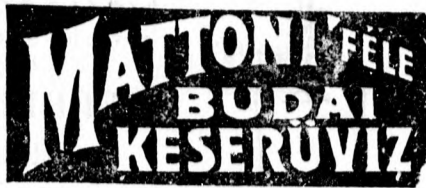
Folyó hó 12-én Vasárnap délután 3 órakor labdarugó mérkőzés lesz a magyar államvasuti gépgyár tisztviselői és a debreczeni torna és kerékpáros egyesület football csapatja között ez utóbbi egyesület nagy erdei sportterén. Egyik mérkőzésüket már láttuk a debreczeni országos tornaünnepen s láttuk azt is, hogy a két csapat akkor jóformán csak a kezdet kezdetén volt. Azóta azonban mindkét csapat erősen gyakorolta magát s vasárnap tetemesen javulva mérkőzést erejüket. Első versenyükön a győzelem eldönthetetlen maradt, annál érdekesebb lesz tehát a vasárnapi match, mert el fogja eldönteni, melyik csapat kapja a tiszteletdíj kitűzött ezüst serleget.

Nyilttér. *)

Nyilatkozat.

A főnökeimnek valamint Fleischer Frigyes urnak írott névtelen levelekben személyem rágalmazóját jellem és bátorság hiányában szenvedő holondnak becsületet nem ismerő sötétségben bujkáló hitvány embernek tartom mindaddig, míg magát meg nem nevezi és az írott rágalmait valódiaknak be nem bizonyítja.
Debreczen, 1902. okt. 10.
Szépe Lajos.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

legjobb hajtószer.

Kapható minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

A selyem Vámja

oly csekély, hogy mink selyemszövetjeinket a legolcsóbb nagybani áron vám és szállítási költség mentesen szállítjuk magán vevőinknek úgy m-terenként, mint végszámr.

Legdivatosabb minták fekete, fehér és színes félékben.

Bámulatoszép Foulard 1 kor 20 fillértől kezdve. Minták díly mentesen Levél portó 25 fillér. (3)

Selyemszövet gyár. Unio.

Adolf Grieder & Co., Zürich P. 9.

kir. udv. szállítók. (Svájcz.)

BRÜLL IRMA

BUDAPEST,

IV, Zsibárus-utca 1. szám.

Van szerencsém az előkelő hölgyvilággal és nagybecsült vevőimmal tudatni, hogy szokásos párisi és bécsi bevásárlásaimból visszaérkezve, üzletemet az őszi és téli divat legelegánsabb női kalap újdonságaival láttam el, és állandóan raktart tartok párisi, londoni és bécsi kalap különlegességekből.

Tapasztalt visszaélések elkerülése végett szives tudomására hozom, hogy 23 év óta fennálló elsőrangú női kalapüzletem úgy mint eddig, most is kizárólag Zsibárus-u. 1. sz. alatt letezik, semmiféle fióküzletem nincsen és így nem tévesztendő össze egy hasonló nevű üzlettel, melylyel semminemű összeköttetésben nem állok.

Vidékre készséggel küldök 5-6 kalapot választékul. 2-2.

Kardos László

Kossuth utcai üzletébe

megérkeztek

a divatos barchentek és francia flanellek, a valódi Jaeger alsó ingek és nadrágok. Saját készítményű paplanokban és pedig clothból (8 koronától feljebb) gyapju satinból (10 koronától) és selyemből (18 koronától.)

Óriási választék áll

a t. vevő közönség rendelkezésére.

Nincsen ajándék!

ezt kizárják legolcsóbb árunk. Divatos női ruhakelmék, díszek, Barchetek, kendők, meleg alsók **Boros Testvérek** nődivat áruházában Debreczen Kossuth-u. 6.

Könnyen eladható

cikkekre mint mellékfoglalkozásra egy jó modoru uri ember kerestetik. Czím a kiadóhivatalban.

Valódi harezzi kanári remekül éneklő eladó. Czím a kiadóhivatalban.

SZENDRÓ SÁNDOR

zongora, hangszer készítő és hangoló ajánlja legjobb gyártmányu zongorait, hegedűt és pianinóit. Javításokat és hangolásokat előnyös árak mellett eszközöl Szt. Anna-u. 3.

Ermelléki asztali bor

— H. K. Szentimrei, 1901 évi termés — hectoliterenként is — eladó Arany J. u. 3.

Ujabb haladás!

„Vas lovag“ Kérje mindenütt csakis az új Eisenstädter-féle

EGLASINE

padló-fénymáz. Gyári jegy: „VASLOVAG“ törvényesen védve.

Gyorsan szárad! Kiadós! Mosható! Tükörfényű! Tartós! Szagtalan!

Bejegyzett Védjegy

EGLASINE padlófénymáz utólag nem ragad, így tehát sem por, sem sem piszok a padlóba nem hatolhat be. EGLASINE használatban a legolcsóbb beeresztő szer. Takarékos használat mellett 1 kg. elegendő 12 □ méter területre.

○ Kapható mindenütt. ○

Megérkeztek

a legujabb

női ruhaszövetek

francia flanellek, mosó velezek, szőnyegek

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utócai

vászon készíthetnek raktárába

Debreczen, Kistemplom bazár.

Dávid Jakab

vaskereskedő

Debreczen, Piacz-u. a Vecsey házban.

Ajánlja dusan berendezettraktárát, rudvas, lemezfelék, szerszám, vasalás, konyhaberendezés, takaréktűzhely, kályha és minden e szakmába vágó árukból. (10-7)

☛ Szolid árak és figyelmes kiszolgálás mellett. ☛

Uj! Szénraktár. Uj!

Tisztelt háziasszony!

VASALÁSHOZ ☛ legjobb a

Retorta bükkfaszén

Elmaradnak a szén vasalás kellemetlen következményei. — Nincs rossz levegő, főtűzés és szédülés mert a Retorta bükkfaszén vegyi uton van minden az egészségre káros anyagtól megtisztítva. Száraz, minden szag, gáz, füst és lángfejlesztés nélkül ég. Nem poros, mint az eddig használt szén s így harmadával kevesebb elegendő ugyanahoz a munkához.

Kapható:

Friedmann Józsefnél

Piacz utca 26. szám. Főtűzsdé udvarán.

Elismert legjobb s legolcsóbb
BENZIN-PETROLIN GAZMOTOROK
és locomobilok

villanyos gyújtással és szelep kormányzattal a legmesszebb menő kezesség mellett minden gazdasági célra alkalmas. Nem gyorsfutók tehát malomüzemekre különös előnnyel használhatók. Szállítja kedvező fizetési feltételek mellett **OSERS** és **BAUER** motorgyára. Magyarországi vezérképviselő és raktár: **Dénes B.** Budapest, VI. Váci-körút 61. Arjegyék ingyen! Tisztesség s ügynőkök kerestetnek.

Restitutionsfluid
Kwizda's Restitutionsfluid

Cs és szab. mosóvíz lovak részére. 1 éves ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállóiban, a kalomáság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál (15 és 20 éves) lovaknál, hezámoknál, azok megerősítésénél stb., az idomlásnál kiváló munkára készít a lovakat. Csak a lenni védjeggyel való. Kapható Ausztr. — Magyarországi valamennyi gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben. Forrájár. Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész, Kornoburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító.

SZABADOS és ROSSI

vizvezeték és világítási vállalat
DEBRECZEN
Piacz-utca 58.

Légszesz és vízvezetékek
CLOSETEK
és csatornázások,
SZIVATTYUK
Fürdőberendezések
és **Gőzfürdők**
stb. berendezésére.
Kőgyagcsövek raktáron

CZIMBALOM és mindennemű hangszerek részlet fizetésre.

Czimbalom vételnél 3 havi ingyentartás és 4 évi jótállás. Mindennemű hangszerek s azok alkatrészei **kitűnő hurok** legjutányosabban nálam szerezhetők be. Javításokat **művészi szakértelemmel eszközölök**. Magasabb művészekről **kitüntető elismerő levelek**, melyek megtekinthetők. Hangolást elfogadok. — Régi hangszert veszek, vagy becserelek. A t. zenekedvelő közönség b. pártfogását kérve,

maradtam tisztelettel! **Komáromi M.** műhangszer készítő.

(25-4.) **A miskolci zene iskola és több intézet szállítója.**
Hangszerterem és műhely főtér 41. Első emelet.

A székelyhidi uradalom

közhírré teszi, hogy **száraz cser tűzifa** a f. év augusztus hóban hirdetett feltételek mellett továbbra is eladó és ugyanott előnyösen beszerezhető.

6-2

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

orvosi kitünőségek által mint dr. Braun tanár, udv. tanácsos, dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag dr. Kraft-Ebin tanár, udv. tan., dr. Monti tanár, lovag dr. Moselig-Moorhg tanár, dr. Nuesser tanár udv. tan., dr. Schauta tanár, dr. Wofeinlechner tanár által gyakran használtatik és legjobban ajánltatik.

Gyöngék és lábbadozóknak.
Kitüntetések: XI. orvosi congressus Róma 1894. congressus Nápoly 1894. Kiállítás Venedig 1894. Kiel 1894. Amsterdam 1894. Berlin 1895. Páris 1895. Quebec 1896. Turin 1898. Quebec 1897. Canea 1900. Nápoly 1900. Páris 1900.
Több mint 1200 orvosi elismervény.

Ezen kitűnő, újra élesztő szer **kiváló ize** miatt különösen gyermekek és asszonyoknál szívesen vétetik. **Uvegokban 1/2 liter á K 2.40, 1 liter á K 4.40** árusítatik minden gyógyszerárban.

I. Serravallo gyógyszerár Triesztben.

Haszonbérleti hirdetmény.

A szatmármegyei Fehér Gyarmat vasuti állomástól háromnegyed órányira fekvő **Nagy Ar községben**

995 kat. hold nemesi birtok, 150-180. k. h. őszi vetéssel együtt 6 (hat) évre haszonbérbe kiadó.

A birtok áll 385 hold szántóföldből, 19 hold kertből, 375 hold rétből, 175 hold legelőből s 26 hold erdőből s felvan szerelve minden szükséges gazdasági épületekkel, parkkal és emeletes kastélyal.

A haszonbérletre vonatkozó zárt ajánlatok — 1500 azaz Ezeröttszáz kor. bánompénzzel együtt — **1902 október 25-ig** beküldendők a **Debreczeni első takarékpénztár igazgatóságához**, ahol bővebb tájékozást is lehet nyerni.

4-2

LEON és OLÁH

angol és francia

női ruhakelme különlegességek

áruháza

Budapest, Kossuth Lajos-utca 4.

Stantard (volt Dréher palota.)

Szíves tisztelettel értesítik az igen tisztelt hölgyvilágot, hogy az angol és francia divat legremekőbb s kiválóan szép **ujdonságai**

immár raktárra érkeztek

s mintagyűjteményük szintén elkészült,

ameiyet kívánatra szívesen küldenek meg.

Eladó birtok.

Álmosd község határában **500 kat. fekete homok föld** hozzátartozó épületekkel, 20 cat. hold dohány engedéllyel, 2 hold szőlővel, 200 hold őszi vetéssel, teljes felszereléssel, vagy a nélkül betegség miatt, szabad kézből sürgősen eladó.

Bővebbet értesítést ad **Berger Antal** tulajdonos Álmosdon, vagy **Steiner Jakab** városi állatorvos Debreczenben.

2-1

Haszonbérlet.

1700 cat. hold területű ez ideig házilag kezelt **földbirtok** teljes gazdasági felszereléssel, 32 hold dohány engedéllyel, őszi vetéssel, takarmánnyal, mezőgazdasági szeszgyárral 12 évre haszonbérbe adandó. Bővebb felvilágosítást nyújt dr. Freund Jenő ügyvéd Debreczen Piacz-u. 70.

(3-3.)

500 forintot

fizetek annak, aki **Bartilla** fogvizének használata mellett, melynek üvege 35 kr., valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzik (Csomagolások külön 10 kr.) **Bartilla-Winkler Ed.** Wien, 19 I. Sommergasse 1. — Kapható Debreczenben **Mihalovits István** a „Kigyóhoz“ címzett gyógyszerárában. **Tóth Béla** gyógyszerész. Határozottan kérjünk **Bartilla féle fogvizet**. Hamisítás feljelentéséért jó díjazás adatik.

Csak akkor valódi, ha háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös s fekete nyomás sárgapapíron) van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi tisztított

májolaj

törvényileg védett sarga csomagolásban üvege 2 kor., fehér csomagolásban üvege 3 kor.

MAAGER VILMOSTÓL

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és **könnyű emészthetőségénél** fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az **egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában az vér tisztítását** el akarja érni. — Kapható a **osztr. magy. monarchia legtöbb gyógyszer-tárában és gyógyszeráru kereskedésében.**

Főraktár és fő-árusítás az osztr. magy. monarchia részére:

Maager Vilmos Bécs,

III/3, Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg tiltatnak

Köhögség és rekedtség ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle**

pemetefü czukorkánál,

de vásárlásánál vigyázzunk és határozottan **RÉTHY-félét** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

Egy doboz ára **60 fillér.**

Csak **RÉTHY-félét** fogadjunk el!

Minden ruhát és blúzát vevő

hasonként új kiadásban megjelenő divatüzletet kap.

Az elősmert jó minőségű női-ruha és costum **szövedeinkből** női ruhák, costumök és felöltök készítését saját varró-termünkben, a legújabb facon szerint felvállaljuk.

Bosznay J. és Társa
divatáruháza
Debreczen, Kossuth utca 5.

Minden külföldinél jobbák és olcsóbbak!
Bebizonyított dolog, hogy a **a „Debreczeni Vasöntöde és Géplakatosság“** aranyéremmel kitüntetett ék szerkezetű, erőátételes **Borsajtóinál** nagyobb erőfejtés már csak víznyomású préssekkel lehetséges.

Nem vásári lakatos áru!
minden részében szakszerűen készített erőteljes gépezetek, melyek feltétlenül jól állással egyedül a gyártelepen kaphatók: Péterfia, Hadházi utcában.

6-6.

Saját gyártmányu borsajtók.

Gépezetek és vasszerelvények a legújanyosabb ár mellett.

Pártoljuk a helyi ipart!

Szőlőtermelők figyelmébe!
Van szerencsém a t. szőlőgazdák becses figyelmébe ajánlani saját gyártmányu **borsajtóimat**, melyek kitűnő minőségűek és háromszoros áttétellel van ellátva, úgy hogy eddigi bármilyen gyártmányu sajtónál nagyobb erőt kifejt s annak dacára, minél erősebben szorít, annál könnyebben hajt. Ne vásároljon tehát senki addig borsajtót, míg személyesen meg nem győződött a nálam állandóan készülő és raktáron levő kész borsajtók ezen rendkívül praktikus előnyeiről, már csak azért is, mert mindezen előnyök dacára **rendkívül olcsó árban** árusítom ezeket, hogy ezáltal hasznos szolgálatot tessek a szőlősgazdák ennérdékeinek előmozdítására.

Számos megrendelést kérve, vagyok mely tisztelettel **PREIZLER MÓR** mulakatos Debreczen, Deák Ferencz-utca 22.

Pártoljuk a helyi ipart!

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávi szemben.

Tóth Gyula
vaskereskedő **DEBRECZEN,**
Piacz- és Kossuth utca sarkán.

Ajánlja dus raktárát: vas, szerszám, épületvasalás, házi, kerti és konyha felszerelésekben.

Hatvan utca 2 ik szám alatti raktáramban nagyválaszték magyar és budveiszi gyártmányu **porcellán** kályhákban, valamint első minőségű vasbutorok, fürdőkádak, jég szekrények és fényezett fémárak.

Szolid kiszolgálás! Jutányos árak!

Van szerencsém a n. é. közönségnek, b. tudomására hozni, hogy helyben, **Simonffy utca az új piacon. Sesztiza Lajos ur házában**

= Férfi szabó üzletet nyitottam. =

Hivatkozva sok éven át szerzett tapasztalataimra és azon körülményre, hogy **Steier Gyula** cégvezetőm, mint elsőrangú **szabász** mindenkor kiérdemelte megrendelői bizalmát, bizton hiszem, hogy a legmagasabb fokú igényeknek úgy a **modern szabás** valamint **mérsékelt árakkal** megfogok felelni. — Nagy raktárt tartok valódi **angol és legfinomabb hazai szövetekből**

Tisztelettel
Steier M. C.
férfi szabó.

(10-3)

= Egyedül valódi angol =
THIERRY BALZSAM

Közegészségügyileg megvizsgálva és velemenyezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

E balzsam belsőleg és külsőleg használ: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek kóros bajainál, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégebb bajokból is. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a hideglelést. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor, szelgőrcsőt s a tagrángatásokat. 5. Megment az aranyeres fájdalomtól s kigyógyít a Hämorrhoidákból, szeliden mozdítja elő a székélést s a vér tisztulását, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, üres fogainál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszűnteti a feloldó fogást, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Nagyon jó gyógyszer kül és beibajoknál, u. m. sebeknél, lázhólyag, szemölcs, égési sebek, fagyos tagoknál, ruh és kiütések, megszünteti a fejfájást, szakgatást, rheumát, fülbántalmakat stb. Csak mindig vegyázzunk a **mellékelt zöld mezejű apácza-védjegyre!** Hamisításoktól legjobban óvakodunk, ha **egyenesen** gyáramból Ausztria-Magyarország minden állomására franco rendelünk 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért, Bosznia és Herzegovinában 4 kor, 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés előrefizetés vagy összeg utávétele mellett.

Miért szenved ön?? Hiszen önnek, amely gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas operációt is elkerülheti, ha a valódi Thierry A. féle **Centifolia** kenőcsöt használj, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalmak enyhítésében utáérhetlen. A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható: a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömméreg, körömgöyülés, a lábna járás közben történt kisebbése, fagyás és égés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebbesülése, torokdaganat, meggyült vér, fulzgatás stb. eseteiben. 2 tégely csomag csomagolással, postadíjjal együtt 3 kor. 50 fill. Temérdek elősmertő levél megtekinthető. Utánzatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des Thierry (Adolf) Limited in Pregrada“ a tégelybe van-e égetve. Eme két gyógyhaisában utóérhetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régebb, annál jobb, nem árt a szernek a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segítség, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elprédáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készenlétben e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett árthatatlan szerből. A hol nem beonyos, hogy az én kitűnő szerem ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. **Cim: Apotheker Thierry (Adolf) Limited Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.**

Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszereszeknél.